herpy

GEKONY

South-western spiny-tailed gecko

Strophurus spinigerus

Strophurus spinigerus to niewielki gekon z grupy gekonów kolczastoogonowych, pochodzący z południowo-zachodniej Australii. Jest oliwkowoszary, ma dwa rzędy czarnych kolców na ogonie, a często także szeroki, ząbkowany czarny pas biegnący wzdłuż grzbietu. Nocą wspina się po krzewach i drzewach, a przestraszony potrafi wystrzyknąć z ogona lepką, cuchnącą ciecz.

Rodzina: Diplodactylidae Dawna nazwa: *Diplodactylus spinigerus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**9-11 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**6-10 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny i naziemny**
Środowisko	**Półpustynia i lasy i łąki strefy umiarkowanej**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**25-30 °C**
Miejsce wygrzewania	**30-32 °C**
Temperatura w nocy	**18-25 °C**
Wilgotność	**40-60%**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**12-24 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Zniesienia w roku	**2-6**
Inkubacja	**45-60 dni** przy 27-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik III**
Załącznik unijny	**Załącznik C**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Strophurus spinigerus to stosunkowo smukły gekon, osiągający łączną długość około 11 cm wraz z ogonem. Barwa podstawowa jest oliwkowoszara z czarnymi plamami, a spód ciała jest brudnobiały, jednolity lub z czarnymi cętkami. Ogon nosi dwa rzędy długich, czarniawych kolców, natomiast nad oczami znajdują się tylko bardzo krótkie kolce albo nie ma ich wcale. Wiele osobników ma szeroki, ząbkowany czarny pas wzdłuż grzbietu i ogona.

Gatunek dzieli się na dwa podgatunki. Forma nominatywna ma szeroki, ciemny pas grzbietowy, którego brak u *S. spinigerus inornatus*. Samice dorastają do nieco większych rozmiarów niż samce, a samce mają wyraźne wybrzuszenia hemipenisów. Masa ciała nie została udokumentowana. Gatunki z tego rodzaju żyją w niewoli 6-10 lat lub dłużej.

Gatunek opisano w 1842 roku jako *Diplodactylus spinigerus*, a później przeniesiono do rodzaju *Strophurus*. Obroną przedstawicieli rodzaju są gruczoły w ogonie, które wystrzykują w stronę napastnika lepką, cuchnącą, ale nieszkodliwą ciecz. Ogon może też zostać odrzucony i odrasta powoli w nowej, mniej ładnej formie. Zwierzęta dobrze znoszą obserwowanie, ale nie nadają się do brania na ręce.

Występowanie i środowisko

Strophurus spinigerus występuje w południowo-zachodniej Australii, w stanie Australia Zachodnia. Forma nominatywna żyje wzdłuż dolnej części zachodniego wybrzeża i w głębi lądu, a jej miejscem typowym jest archipelag Houtman Abrolhos. *S. spinigerus inornatus* żyje dalej na południowy wschód, wzdłuż południowego wybrzeża i we wnętrzu stanu, a opisano go z Parku Narodowego Frank Hann.

Gatunek jest endemitem Australii, a niemal wszystkie stwierdzenia pochodzą z południowo-zachodniego krańca kontynentu. Australia nie zezwala na eksport dzikich gadów, więc zwierzęta w handlu pochodzą z hodowli.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Strophurus spinigerus żyje w lasach i zaroślach południowo-zachodniej części Australii Zachodniej. W dzień kryje się w dziuplastych gałęziach, pod luźną korą i w gęstwinie gałęzi krzewów, a nocą poluje na pniach i gałęziach i od czasu do czasu schodzi na ziemię, gdy przemieszcza się od krzewu do krzewu. Gatunek jest więc nadrzewny, a częściowo także naziemny.

Klimat na południowym zachodzie jest śródziemnomorski, z gorącymi, suchymi latami i chłodnymi, deszczowymi zimami. Wewnętrzne części zasięgu są suchsze i porośnięte niskimi zaroślami. Dobowe wahania są duże, a gatunek jest przyzwyczajony zarówno do sezonowych zmian temperatury, jak i wilgotności.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu *Strophurus spinigerus* jest skąpa. Hodowla opiera się więc na pozostałych gekonach kolczastoogonowych, które żyją w podobny sposób w krzewach i na drzewach i których wymagania są dobrze znane, np. *Strophurus intermedius*, *Strophurus ciliaris* i *Strophurus williamsi*.

Gatunek dobrze wykorzystuje przestrzeń, więc terrarium nie musi być duże. Parę można trzymać w 30 × 30 × 45 cm (długość × szerokość × wysokość), a samiec z maksymalnie czterema samicami potrzebuje więcej miejsca. Wysokość jest ważniejsza niż powierzchnia dna. W bardzo dużym terrarium zwierzętom trudno złapać owady karmowe, zanim zetrze się z nich wapń.

Urządź terrarium gałęziami o grubości ogona, ułożonymi pionowo, poziomo i ukośnie, a jako kryjówki zastosuj korę lub rurki korkowe. Suche kępy traw dają dodatkową osłonę. Podłoże to mieszanka piasku i ziemi z warstwą suchych liści albo sam piasek w warstwie 1-2 cm. Zapewnij lekko wilgotną kryjówkę na jednym końcu, aby linienie przebiegało bez problemów. Terrarium musi być dobrze wentylowane, a zwierzęta wspinają się też po szybach i chętnie odpoczywają tam, gdzie ściana styka się z pokrywą.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

TEMPERATURA

W dzień temperatura powinna wynosić 25-30 °C, a na wysoko umieszczonej gałęzi powinno być miejsce do wygrzewania o temperaturze 30-32 °C. Na noc ogrzewanie się wyłącza, a temperatura może spaść do 18-25 °C. Zimą dorosłe zwierzęta mogą mieć nieco chłodniejsze dni, 24-29 °C, i noce do około 18 °C, ale młode muszą mieć ciepło przez cały rok.

Użyj słabej lampy punktowej z termostatem nad gałęzią i mierz temperaturę termometrem cyfrowym zarówno u góry, jak i na dole. Okresy powyżej 35 °C odwadniają i stresują zwierzę.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna być umiarkowana, około 40-60 %, a terrarium musi w ciągu dnia całkowicie wyschnąć. Dwa razy w tygodniu wieczorem lekko zraszaj gałęzie i ściany, aby zwierzęta mogły pić krople, i pozwól podłożu przeschnąć pomiędzy zraszaniami. Rano nie powinno być już prawie widać kropli wody. Płaska miseczka ze świeżą wodą nie zaszkodzi. Stale mokre terrarium prowadzi do pleśni i problemów ze skórą u gatunku pochodzącego z suchego klimatu.

OŚWIETLENIE I UVB

W naturze gatunek wygrzewa się wśród cienkich gałęzi, więc UVB jest korzystne. Użyj świetlówki T5 HO z 6 % UVB nad siatkową pokrywą, tak aby indeks UV na najwyższych gałęziach wynosił około 1-3 (strefa Fergusona 2), z cieniem na drugim końcu. UVB zmniejsza ryzyko osłabienia kości oraz problemów ze składaniem jaj u samic. Światło powinno być włączone około 14 godzin latem i 6-10 godzin zimą, sterowane wyłącznikiem czasowym. Noc musi być ciemna.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

W naturze przedstawiciele rodzaju żywią się stawonogami: pająkami, karaczanami, świerszczami, chrząszczami, termitami i ich larwami. W terrarium sprawdzają się małe świerszcze, karaczany, ćmy, muchy i larwy barciaka. Owady karmowe powinny mieć około 60 % wielkości głowy. Zbyt duże ofiary stanowią zagrożenie zwłaszcza dla młodych.

Dorosłe osobniki karmi się co cztery do siedmiu dni latem i co siedem do dziesięciu dni zimą, kiedy mogą przechodzić okresy bez jedzenia. Młode karmi się co dwa do czterech dni przez cały rok. Oprószaj karmę wapniem i preparatem multiwitaminowym przy co drugim lub trzecim karmieniu.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Strophurus spinigerus to zwierzę do obserwowania i nie należy go brać na ręce częściej, niż to absolutnie konieczne. Może wystrzyknąć swoją lepką, cuchnącą ciecz i może stracić ogon, więc nigdy nie chwytaj go za ogon.

W dzień często siedzi nieruchomo w kryjówce lub na gałęzi głową w dół, a o zmierzchu staje się aktywny. Trzymaj pojedyncze zwierzę, parę albo samca z maksymalnie czterema samicami, nigdy dwóch samców razem.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce mają wyraźne wybrzuszenia hemipenisów i powiększone ostrogi przy kloace. Płeć młodych można określić w wieku 6-12 miesięcy, gdy u samców pojawiają się wybrzuszenia. Dojrzałość płciowa następuje w wieku 12-24 miesięcy. Samica powinna osiągnąć około 80 % długości ciała dorosłego osobnika, zanim zostanie użyta do rozrodu.

GODY I KOPULACJA

Sezon rozrodczy trwa od września do lutego i może się wydłużyć, gdy warunki są dobre. Okres chłodzenia nie jest konieczny, ale może pobudzić rozród: 8-10 tygodni z krótszym dniem świetlnym, temperaturą w dzień 24-29 °C i nocami do około 18 °C oraz zraszaniem tylko raz w tygodniu. Kopulacje zaczynają się cztery do sześciu tygodni po tym, jak temperatura znów przekroczy 25 °C. Parę lub małą grupę można też trzymać razem przez cały rok.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa po dwa jaja, rzadziej jedno. Między zniesieniami mijają około 3-6 tygodnie. Zapewnij samicy pojemnik do składania jaj z 5-10 cm lekko wilgotnej mieszanki piasku i torfu, postawiony na dnie terrarium. Jaja są składane na samym dnie i w chwili złożenia są lepkie, więc przyklejonego piasku nie należy z nich usuwać. Po trzech-czterech zniesieniach trzeba ograniczyć karmienie, aby samica się nie wyczerpała. Samica może przechowywać nasienie, więc zniesienie może być zapłodnione, nawet jeśli samca już przy niej nie ma.

INKUBACJA

Ostrożnie przenieś jaja, nie obracając ich, do pojemnika inkubacyjnego z wermikulitem lub perlitem zmieszanym z wodą w proporcji 1:1 wagowo. W temperaturze 27-30 °C wyklucie następuje po około 45-60 dniach. Jaja w trakcie inkubacji wyraźnie rosną i tuż przed wykluciem mogą stać się niemal przezroczyste. Niska temperatura powietrza i zbyt wysoka wilgotność zwiększają ryzyko infekcji grzybiczych i problemów z wykluciem. Wpływ temperatury na płeć nie został u tego gatunku zbadany.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode wyjmuje się z pojemnika inkubacyjnego po dobie. Trzymaj je w małych, dobrze wentylowanych pojemnikach z gałązkami, kryjówką na dnie i ciepłym miejscem do wygrzewania. Podłoże nie jest konieczne. Podawaj najmniejsze owady karmowe oprószone wapniem i karm co dwa do czterech dni. UVB zmniejsza ryzyko osłabienia kości. Regularnie waż młode i rozdziel je, jeśli któreś jest dominowane.

Zdrowie i częste błędy

Typowe problemy są takie same jak u innych gekonów kolczastoogonowych:

- Zbyt wysoka temperatura przez dłuższy czas prowadzi do odwodnienia i braku apetytu. Zadbaj, aby zwierzę mogło odejść od miejsca wygrzewania.
- Niedobór wapnia i D3 u młodych i samic rozrodczych powoduje miękkie szczęki i wykrzywione kończyny. Stosuj wapń i UVB.
- Problemy ze składaniem jaj u wyczerpanych samic, jeśli składają zbyt wiele zniesień.
- Zaparcia lub urazy kręgosłupa u młodych, jeśli owady karmowe są zbyt duże.
- Problemy z linieniem, jeśli powietrze jest zbyt suche. Zapewnij wilgotną kryjówkę.
- Pleśń i problemy ze skórą, jeśli terrarium jest stale wilgotne.

Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je przez kilka tygodni lub wydaje się osłabione.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.